

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 17 0 P 102192 23 Rev
Sarajevo, 12.06.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Marijane Omerčaušević, kao predsjednice vijeća, Gorana Nezirovića i Jasminke Kubat, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.D. sina E. iz B.P., ul. ..., koga zastupa punomoćnica Jasmina Šarić Hasanović, advokat iz Bihaća, protiv tužene ZU Dom zdravlja „Bosanski Petrovac“, ul. V Korpusa broj 41, koju zastupa punomoćnik Elvedin Alagić, advokat iz Bihaća, radi utvrđenja diskriminacije i naknade štete, vrijednost spora 5.723,19 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj: 17 0 P 102192 22 Gž od 15.02.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 12.06.2023. godine donio je slijedeću

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude Općinskog suda u Bihaću broj: 17 0 P 102192 19 P od 11.10.2022. godine odbijen je tužbeni zahtjev kojim je tužitelj tražio da se utvrdi da je tužena povrijedila njegovo pravo na jednako postupanje u procesu zapošljavanja, postupajući na različite načine prema tužitelju i to dajući prednost drugom licu prilikom zapošljavanja na temelju njegovog političkog uvjerenja.

Stavom drugim izreke prvostepene presude odbijen je tužbeni zahtjev kojim je tužitelj tražio da se zabrani tuženoj da dalje preduzima radnje kojima se krši ili može da se krši pravo tužitelja na jednako postupanje u procesu zapošljavanja te da se obaveže tužena da preduzme neophodne zakonom utvrđene postupke prijema kandidata u radni odnos kod tužene i to prvenstveno na način da oglasi javni oglas za prijem u radni odnos doktora medicine te provede proceduru prijema u radni odnos sukladno odredbama Zakona o radu F BiH, Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru F BiH te Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u USK.

Stavom trećim izreke prvostepene presude odbijen je tužbeni zahtjev kojim je tužitelj tražio da mu tužena na ime izgubljene dobiti koju bi tužitelj ostvario da je radio kao doktor medicine kod tužene za period od 15.03.2019. do 24.06.2019. godine isplati iznos od 5.723,19 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 03.10.2019. godine pa do isplate.

Stavom četvrtim izreke prvostepene presude odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 1.240,00 KM, dok je stavom petim izreke naloženo tužitelju da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.160,00 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 17 0 P 102192 22 Gž od 15.02.2023. godine žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena u pogledu odluke o troškovima parničnog postupka, tako što je tužitelju naloženo da tuženoj, umjesto iznosa od 2.160,00 KM, na ime naknade troškova postupka plati iznos od 840,00 KM,

dok je u preostalom dijelu žalba odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Istom presudom odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova nastalih u povodu žalbe.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači usvajanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti, uz obavezivanje tuženog na naknadu troškova cjelokupnog postupka, ili pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužena nije podnijela odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio:

Revizija je neosnovana.

Predmet spora je zahtjev za zaštitu od diskriminacije (utvrđenje i otklanjanje diskriminacije) na području zapošljavanja.

U postupku koji je prethodio reviziji utvrđeno je, u bitnom, slijedeće činjenično stanje: Zaključkom Upravnog odbora tužene od 20.02.2019. godine usvojen je zahtjev vd direktora tužene i data saglasnost za potrebu prijema doktora opće prakse u radni odnos na neodređeno vrijeme. Vršilac dužnosti direktora tužene je istog dana uputio Ministarstvu zdravlja, rada i socijalne politike USK zahtjev za davanje saglasnosti za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme jednog doktora medicine, koja saglasnost je od strane navedenog Ministarstva data 25.02.2019. godine.

Dana 26.02.2019. godine tužena je u radni odnos na neodređeno vrijeme primila A.K., koja je na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu diplomirala 18.07.2018. godine, a od 01.10.2018. godine do 31.12.2018. godine radila kod tužene na osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme. Prijem u radni odnos A.K. izvršen je bez provedenog postupka javnog oglašavanja, budući da je članom 4. Pravilnika o radu tužene od 20.06.2017. godine, na koji je data saglasnost nadležnog ministarstva, propisano da odluku o potrebi za zapošljavanje novih zaposlenika donosi direktor uz saglasnost upravnog odbora, a da se u izuzetnim slučajevima radi zapošljavanja što kvalitetnijeg ili deficitarnog kadra, kada je to potrebno, potreba za zasnivanje radnog odnosa sa novim zaposlenikom može i javno oglasiti. Uredbom Vlade USK o postupku prijema u radni odnos, koja je stupila na snagu 05.04.2019. godine, propisana je obaveza javnog oglašavanja za upražnjena radna mjesta.

Tužitelj je diplomirao na Medicinskom fakultetu u Banja Luci dana 30.10.2018. godine te se dana 15.03.2019. godine obratio tuženoj pismenom molbom za prijem u radni odnos. Molbe za prijem u radni odnos tužitelj je uputio tuženoj i 04.04.2019. godine te 30.04.2019. godine. Zaključkom Upravnog odbora tužene od 30.05.2019. godine odbijena je molba tužitelja za njegov prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme, jer tužena u to vrijeme nije imala potrebu za prijemom novih zaposlenika u radni odnos, budući da je Planom rada i Finansijskim planom za 2019. godinu planiran prijem u radni odnos jednog doktora medicine, koji je prethodno već realizovan. Tužitelj se sa molbama za prijem u radni odnos obraćao i Kantonalnoj bolnici Bihać i Domu zdravlja Bihać, ali od ovih institucija nije dobio nikakav odgovor.

Dana 07.06.2019. godine tužitelj je tuženoj dostavio zahtjev za zaštitu od diskriminacije, na koji mu je tužena odgovorila dopisom od 23.07.2019. godine, negirajući postojanje

---

¹ “Službene novine F BiH“ broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

diskriminacije. Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Bihać, postupajući po prijavi tužitelja, provela je inspeksijski nadzor nad radom tužene i dana 02.07.2019. godine o tome sačinila izvještaj. U izvještaju je, između ostalog, navedeno da je programom rada i finansijskim planom tužene utvrđeno da su, u pogledu strukture zaposlenih za 2019. godinu, planirana četiri izvršioca na radnom mjestu doktor medicine, tako da je prijemom u radni odnos A.K. taj planirani broj realizovan.

Tužitelj je krajem juna 2019. godine počeo raditi kao doktor medicine u Konjicu, da bi u februaru 2020. godine, zbog specijalizacije, zasnovao radni odnos u Kliničkom centru u Sarajevu. Direktorica tužene nije član niti jedne političke stranke, dok su predsjednica upravnog odbora tužene, kao i A.K., članovi SDP-a BiH. Tužitelj nije član niti jedne političke stranke.

Odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva prvostepeni sud je donio na osnovu slijedećih pravnih zaključaka:

- da tužitelj nije dokazao „vjerovatnost diskriminacije“, jer nije uspio učiniti vjerovatnim da je odluka o prijemu dr. A.K. u radni odnos motivisana njenom političkom pripadnošću;
- da je tužena tokom postupka dokazala da nije bilo diskriminacije i da je njeno postupanje u konkretnom slučaju bilo u skladu sa odredbama njenog tada važećeg Pravilnika o radu;
- da tužitelj nije tokom postupka ponudio dokaz da se, u vrijeme prijema dr. A.K. u radni odnos, nalazio na evidenciji nezaposlenih Biroa rada B.P..

Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilne i potpune činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda.

Neosnovano tužitelj u reviziji prigovara da je pobijana presuda rezultat povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članovima 191. stav 4., 231. i 8. ZPP.

Suprotno prigovoru tužitelja, obrazloženje drugostepene presude sadrži razloge o odlučnim činjenicama koje su sudu poslužile kao stvarni i pravni osnov za donošenje odluke, pri čemu ti razlozi nisu nejasni, nepotpuni ili kontradiktorni, tako da obrazloženje drugostepene presude po svom sadržaju odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP.

Pravilno je drugostepeni sud primijenio odredbu člana 231. ZPP jer je u obrazloženju svoje odluke ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značenja, pa tako i žalbeni navod o nepravilnoj primjeni pravila o teretu dokazivanja iz člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije BiH od strane prvostepenog suda. Razlozi koje je drugostepeni sud naveo na strani četvrtoj, pasus posljednji, i strani petoj, pasus prvi do treći obrazloženja svoje odluke po svom sadržaju u suštini predstavljaju odgovor na žalbeni navod o pogrešnoj primjeni pravila o teretu dokazivanja, pri čemu su ti razlozi u dovoljnoj mjeri jasni i razumljivi.

Suprotno prigovoru tužitelja, pravilno je drugostepeni sud zaključio da je prvostepeni sud sve izvedene dokaze ocijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio pravno relevantne činjenice u ovoj pravnoj stvari. Prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude opisao pojedinačnu ocjenu dokaza, doveo svaki ocijenjeni dokaz u vezu sa drugim dokazima i izveo zaključak o stepenu dokazanosti odlučnih činjenica.

Navodi kojima tužitelj osporava utvrđenja sudova nižeg stepena (strana četvrta, pasus posljednji te strana peta i šesta revizije), kojima iznosi tvrdnje da je od strane nadležnih osoba tužene „vrlo vješto sakriveno upražnjeno radno mjesto“, da to radno mjesto zapravo nije ni bilo upražnjeno jer je tužena već imala zaposlena četiri doktora medicine te da je A.K. primljena u

radni odnos zbog njene političke (stranačke) pripadnosti, u suštini su prigovori činjenične prirode kojima tužitelj iznosi svoju ocjenu izvedenih dokaza koja je različita od sudske ocjene dokaza. Kako se drugostepena presuda ne može pobijati pozivom na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje (član 240. stav 2. ZPP), revizijski sud te prigovore ne može razmatrati u okviru revizijskog razloga povrede odredaba parničnog postupka.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Tužitelj je svoj zahtjev, kako to ponavlja i u reviziji, zasnivao na tvrdnji da je bio diskriminisan u procesu zapošljavanja, jer ga je tužena stavila u nepovoljan položaj u odnosu na drugo lice koje je tražilo zaposlenje, budući da on nije znao za upražnjeno radno mjesto kod tužene, koja je izvršila popunu radnog mjesta bez raspisivanja javnog konkursa, dajući prednost drugom licu (dr. A.K.) zbog njegove političke pripadnosti.

Neosnovano tužitelj prigovara u reviziji da je pobijana odluka rezultat pogrešne primjene odredbe člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije BiH² (u daljem tekstu: ZZD BiH), navodeći da, suprotno stavu sudova nižeg stepena, tužitelj kao žrtva diskriminacije nema teret dokazivanja „vjerovatnosti diskriminacije“, već samo obavezu da učini vjerovatnim da je došlo do diskriminacije.

Prema odredbi člana 15. stav 1. ZZD BiH kada lice ili grupa lica u svim postupcima predviđenim ovim zakonom, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani.

Stepen vjerovatnosti da je došlo do diskriminacije, koga ima u vidu odredba člana 15. stav 1. ZZD BiH, je pretežna, a ne visoka vjerovatnoća. Pretežna vjerovatnoća postoji kada se zaključak o postojanju diskriminacije čini izglednijim od zaključka da diskriminacije nije bilo, a ti izgledi se zasnivaju na dokazima na kojima se zasniva tvrdnja da je došlo do diskriminacije. Kada tužilac sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže da je do diskriminacije došlo, tada se na tuženog prebacuje teret da sa stepenom sigurnosti (izvjesnosti) dokaže da nije došlo do diskriminacije.

Dakle, suprotno pravnom stavu tužitelja, odredba člana 15. stav 1. ZZD BiH sadrži zajednički i dvostepeni teret dokazivanja za obje stranke u antidiskriminacijskoj parnici, ali sa različitom mjerom utvrđenosti činjenica za tužitelja (pretežna vjerovatnoća) i tuženog (sigurnost/izvjesnost). Stoga neznatne terminološke nepreciznosti prvostepenog suda („vjerovatnost diskriminacije“ umjesto „vjerovatnost da je došlo do diskriminacije“), na kojima se insistira u reviziji, u suštinskom pravnom smislu nemaju značaj pogrešne interpretacije i primjene člana 15. stav 1. ZZD BiH, budući da iz obrazloženja nižestepenih presuda jasno proizilazi da su sudovi pravilno rasporedili teret dokazivanja u ovoj pravnoj stvari.

Pravilno su sudovi nižeg stepena primijenili odredbe članova 2. stav 1. i 15. stav 1. ZZD BiH, odnosno odredbe članova 8., 10. stav 1. i 12. stav 3. Zakona o radu F BiH³ kada su zaključili da tužitelj nije diskriminisan odlukom tužene o prijemu u radni odnos dr. A.K., odnosno da postupanje tužene nema obilježja ni direktne niti indirektna diskriminacije.

---

² „Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09 i 66/16

³ „Službene novine F BiH“ broj: 26/16 i 89/18

Diskriminacija postoji kada se prema određenim licima različito postupa u odnosu na druga lica, u istoj ili uporedivoj situaciji, zbog nekog njihovog ličnog (urođenog ili stečenog) svojstva, pri čemu različito postupanje uključuje svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti (član 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije).

Prema odredbi člana 8. stav 1. Zakona o radu F BiH zabranjena je diskriminacija radnika kao i lica koje traži zaposlenje, s obzirom na njihova lična svojstva, dok je odredbom člana 10. stav 1. istog zakona propisano da je diskriminacija iz člana 8. ovog zakona zabranjena, između ostalog, i u odnosu na uvjete za zapošljavanje i izbor kandidata za obavljanje određenog posla.

Odredbom člana 12. stav 3. Zakona o radu F BiH propisano je da ako radnik odnosno lice koje traži zaposlenje u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupio suprotno odredbi ovog Zakona o zabrani diskriminacije, na poslodavcu je teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije, odnosno da postojeća razlika nije usmjerena na diskriminaciju već da ima svoje objektivno opravdanje.

Pravilno su sudovi nižeg stepena zaključili da je tužena tokom postupka dokazala da njeno postupanje u konkretnom slučaju nije bilo zasnovano na nekom zabranjenom osnovu razlikovanja, odnosno da nije imalo za svrhu ili posljedicu povredu propisane procedure prijema u radni odnos i stvaranje diskriminatorne posljedice.

Nije sporno za ovaj revizijski sud da je tužitelj tokom postupka dokazao da se radnja tužene zbog koje je podnio tužbu zaista i desila (prijem dr. A.K. u radni odnos, bez raspisivanja javnog konkursa) i da je on tom radnjom pogođen, budući da i sam u to vrijeme bio nezaposleni doktor medicine.

Za utvrđenje diskriminacije je bitno da se različito (nepovoljno) postupanje prema određenoj osobi (tužitelju) može uporediti sa postupanjem prema drugoj osobi u sličnoj situaciji, odnosno komparatorom, koji se od žrtve diskriminacije razlikuje po nekoj pravno zaštićenoj osnovi iz člana 2. stav 1. ZZD BiH.

Nesporno je da se dr. A.K. nalazila u činjenično sličnoj situaciji kao i tužitelj (osoba sa završenim medicinskim fakultetom koja traži zaposlenje). Međutim, pravilno su sudovi nižeg stepena zaključili da je tužena tokom postupka sa stepenom sigurnosti dokazala da različito postupanje prema tužitelju nije bilo uslovljeno nekom pravno zaštićenom osnovom iz člana 2. stav 1. ZZD BiH, u konkretnom slučaju političkom pripadnošću, kako je to tvrdio tužitelj.

Radnja tužene (prijem u radni odnos dr. A.K.) nema karakter direktne diskriminacije, jer je ta radnja bila u saglasnosti sa odredbama člana 4. tada važećeg Pravilnika o radu tužene. Uvjerljivo je i obrazloženje tužene da je dr. A.K. primljena u radni odnos kao deficitarni kadar u maloj i nerazvijenoj lokalnoj zajednici, koja ne uspijeva zadržati visoko obrazovane kadrove, i koja je, prije zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme, već bila zaposlena kod tužene na određeno vrijeme, pri čemu tužena, u momentu donošenja sporne odluke, nije imala na raspolaganju molbu tužitelja za prijem u radni odnos.

Ni kasnije odbijanje molbi tužitelja za prijem u radni odnos nema karakter direktne diskriminacije. Tužena je sa stepenom sigurnosti dokazala tokom postupka da u vrijeme kada je tužitelj podnio navedene molbe, za razliku od vremena kada je u radni odnos primljena dr. A.K., nije imala potrebu ni mogućnost prijema novih zaposlenika, budući da je njen Plan rada

i Finansijski plan za 2019. godinu, u pogledu zapošljavanja doktora medicine, prethodno već realizovan prijemom u radni odnos dr. A.K.. Pri tome tužitelj nije učinio vjerovatnim ni da je odbijanje njegove molbe bilo motivisano njegovim političkim uvjerenjem ili stranačkom pripadnošću, dok je tužena dokazala da prijem u radni odnos A.K. nije bio motivisan njenom političkom pripadnošću.

Radnje tužene nemaju ni karakter indirektno diskriminacije.

Postupanje tužene prilikom prijema u radni odnos dr. A.K. bilo je u saglasnosti sa odredbom člana 4. tada važećeg Pravilnika o radu. Navedena odredba nije prilagođena konkretnoj osobi ili grupi osoba određenog političkog uvjerenja ili stranačke pripadnosti niti sama po sebi ili primjenom u praksi, u konkretnom slučaju, predstavlja neutralnu odredbu koja može dovesti neko lice ili grupu lica, u odnosu na pravno zaštićene osnove iz člana 2. stav 1. ZZD BiH, u nepovoljniji ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica.

Nema sumnje da je odredba člana 4. Pravilnika o radu tužene mogla dovesti do povrede načela dostupnosti radnom mjestu prilikom zapošljavanja (kasnijom Uredbom Vlade USK propisana je obaveza javnog oglašavanja za upražnjena radna mjesta), ali to istovremeno ne mora nužno i u svakom slučaju predstavljati i akt diskriminacije. S tim u vezi treba primijetiti da je tužitelj, iako je, prema sopstvenoj izjavi, blagovremeno imao saznanje o spornoj odluci tužene, pustio da tu odluku pobija u sudskom postupku.

Kako je pravilnom primjenom materijalnog prava odbijen zahtjev za utvrđenje i otklanjanje diskriminacije, to je pravilnom primjenom odredbi člana 154. stav 1. u vezi sa članom 189. stav 3. ZOO odbijen zahtjev za naknadu materijalne štete.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom odredbe člana 248. ZPP reviziju tužitelja odbiti kao neosnovanu.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa odredbom člana 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova nastalih u povodu revizije jer isti nije postigao uspjeh u revizijskom postupku.

Predsjednica vijeća
Marijana Omerčaušević, s.r.